

vil svare, at det neppe vilde være sømmeligt eller rigtigt, dersom den danske Rigsdag var sammen paa en Tid, hvor hele Landet er saa grebet af Begivenheder, som tildeels vare at forudsæe, men langt fra i den Skikkelse, hvori de ere indtraadte. — det vilde være usømmeligt, siger jeg, om vi, Folkets Repræsentanter, mødte her uden at tage den mindste Notice af, hvad der i høj Grad bevæger sig udenfor. Jeg kan heller ikke troe, at man vil sige, at det ikke er Regjeringens Sag, at blande sig ind i saadanne Anliggender som dem, der her nærmest ere Gjenstand for Omtale; det kan ikke være Andet end Regjeringen, hørt at opfylde sin Pligt at gribe til, hvor det er muligt at udrette Noget for Samsfundet, naar samtlige Samsfundsclasser synes at være ikke alene lidende, men udsatte for en saadan Rystelse, at den ikke kan gaae af uden dybe Saar, som for en meget lang Tid neppe ville kunne læges. Men der er endnu foruden denne almindelige Pligt, som enhver Regjering har imod dem, den styrer, en anden Betragtning, og det er den finantstille. Der er vel neppe Nogen, som vil tvivle paa, at det har en meget stor Deel i vore Finantsers Tilstand, hvorledes Landet befinder sig. Dersom man f. Ex. vil erindre den sidste Overtigt, vi fik her i Thinget over Kongeriget's særlige Finantsfer, og dersom man vil erindre den Overtigt, som tidligere i en anden Forsamling er meddeelt over hele Monarchiets Finantsfer, saa vil man vistnok sande, at det var, hvad man kan kalde, fortræffelige Overtigter, navnlig den sidste, hvori vi saae, at Landets Indtægter, Landets Velstand og hele Udvikling var fremmed med saa forbausende Skridt, at Indtægten f. Ex. af Tolden var tiltagen i en Grad, som neppe Nogen kunde have regnet paa; vi see, at de indirecte Afgifter ere tiltagne i en ganske overordentlig og uventet Grad. — jeg siger altsaa, at enhver Forstyrrelse i det almindelige Velvære, i Landets Udvikling vil virke overordentlig stærkt paa Landets Finantsfer. Det er altsaa disse to Betragtninger, som jeg mener maae gjøre det rigtigt her at bringe en Sag af en saadan Betskaffenhed paa Omtale. Hvorvidt nu Regjeringen kan gribe til at hode paa Noget af den

nuværende Tilstand, skal jeg siden med et Par Ord omtale.

Den nuværende Tilstand er vistnok de fleste af de ærede Medlemmer saa bekendt, at jeg ikke behøver at sige Meget derom. Det er os Alle bekendt, at efterat man i flere Aar har troet paa en uafbrudt Velstand, en uafbrudt Udvikling af alle materielle Kræfter, har man skruet Værdierne op til Værdier, som de ikke efter kolde Overlæg, efter en rimelig Beregning kunne have. Jeg mener med Værdier ikke alene faste Eiendomme; men ogsaa Varer, kort sagt enhver Gjenstand, som man kalder Værdi. Det er nu kommet til et Brud paa et Sted, — og det er jo det Samme, hvor det er — og dette Brud har formeret sig fra Sted til Sted over hele Europa som en Revolution i alle Forhold. Vi have seet store Formuer erhverves under Udviklingsstilstanden; men vi see endnu større gaae tilgrunde, mange af dem med Rette; nogle af dem med Urette. Naar jeg taler om den nuværende Tilstand og den bedrøvelige Skikkelse, den har indtaget, saa tænker jeg ikke derved paa alle dem, der hode, hvad man kalder, deels spindlet, deels overspeculeret, alle dem, der ere gaaede for ridt i deres Tro paa gode Tider, — til Fordel for dem har jeg ikke Noget at sige; de maae, som man siger, tage Skade for Hjemgjæld; have de tænkt sig, at Eiendommene havde en imaginair Værdi, have de handlet paa imaginair Værdier, saa maae de tage de reele Følger deraf, som om kortere eller længer Tid ere uudeblivelige. Der er imidlertid enois Værdi, og det er endog saa den virkelig rimelige Værdi, som nu trues med for Diebliffet at blive bragt ned enten til Ingenting, eller dog for meget lang Tid saaledes at blive svækket, at det bliver umuligt nogenlunde at vedligeholde de almindelige Forhold. Udaaf denne Tilstand er der opstaaet en Misbillid til alt Andet end rene Penge, til Metal. Der er nu hos Folk en saa aldeles afgjort Indbildning, at de ikke bør troe Noget end Sølv eller Guld og her tillands kun Sølv, at de ingen Tillid have til noget anden Ting; alle Penge forsvinde derfor ud af Markedet; de gjemmes, og man kan ikke for nogen Priis faae dem tilfede. Vi hode jo Alle, at Han-